

Мардарова І.К.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач,*

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського*

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР

З переосмисленням пріоритетів, цілей і завдань навчання та виховання дітей дошкільного віку актуальною стає проблема становлення дитячої особистості, виявлення і розвиток її нахилів та здібностей, набуття досвіду пізнання. Розвиток пізнавальної сфери дитини дошкільного віку – це складний комплексний феномен, який включає розвиток пізнавальних процесів (сприймання, мислення, увага, пам'ять тощо), що регулюють діяльність дитини та її активність у пізнанні довкілля. Важливою умовою розвитку пізнавальної сфери дітей є організація їхньої пізнавальної діяльності в умовах дошкільних навчальних закладів.

Слід зауважити, що принципово новим інструментом діяльності дітей дошкільного віку виступає комп'ютер. Його використання у навчально-виховному процесі ДНЗ можливе за умови дотримання психолого-педагогічних, санітарно-гігієнічних і ергономічних умов (наявність окремого спеціально оснащеного приміщення для роботи за комп'ютером, урахування індивідуальних особливостей дитини, наявність спеціально розроблених комп'ютерних програм, що відповідають віку дитини, спеціальна підготовка вихователів тощо).

До допоміжних засобів при організації занять для дітей старшого дошкільного віку з використанням комп'ютера як технічного інструменту навчання, відносяться також відео-проектор та електронна дошка, що дають можливість передавати дані на відстані (все, що пишеться на дошці, автоматично з'являється на моніторі комп'ютера, а все, що запускається через комп'ютер і відео-проектор проявляється на дошці). Це дає змогу показувати малюнки, презентації, комп'ютерні ігри, відео, мультфільми групі або підгрупі дітей тощо.

Необхідно відмітити, що Г. Петку досліджуючи використання комп'ютера як засобу навчання і виховання дітей дошкільного віку, застосовувала його на заняттях з математики, грамоти, конструювання. Використання комп'ютера призводило до підвищення інтересу дітей до навчання, кращого засвоєння ними сенсорних еталонів, математичних уявлень, перших граматичних правил тощо [3].

Провідним видом діяльності дітей дошкільного віку залишається гра. В. Могільова розглядаючи можливості використання комп'ютерних ігор у роботі з дошкільниками зауважувала, що вони вчать дітей долати труднощі, вимагають умінь зосереджуватися на навчальному завданні, запам'ятовувати умови і правильно їх виконувати. Авторка відзначає, що дитина входить у сюжет ігор, засвоює їх правила, підкорює їм свої дії, намагається досягнути

результату. Так, на її думку, в дитини можуть розвинутися пізнавальні процеси, довільна поведінка, вольові якості (самостійність, зібраність, зосередженість, посидючість, цілеспрямованість). Це збагатить її ставлення до довкілля [2, с. 26].

Умовна класифікація комп'ютерних ігор для дітей дошкільного віку зустрічається в дослідженні Н. Лисенко, Н. Кирсти, а саме: адвентурні (пригодницькі) ігри, ігри стратегії, рольові ігри, логічні (розвиваючі) ігри, ігри симулятори (імітатори) всіх технічних засобів [1].

Дж. Солпітер зазначає, що комп'ютер не виступає яким-небудь «чарівним засобом», однак слід усвідомлювати, що за наявності відповідних програм забезпечення, він може позитивно вплинути на ставлення дитини до навчання і розвиток здібності щодо пізнання довкілля [4, с. 45]. Вона вважає, що під час навчання дітей дошкільного віку доречніше використовувати лише розвиваючі комп'ютерні навчальні програми, яким притаманні такі наступні якості: дослідницький характер (програма потребує правильних чи неправильних дій, дозволяє дитині брати участь у дослідженнях і робити певні відкриття); простота у користуванні (програма не вимагає вміння читати, дає дитині прості для розуміння вказівки й пов'язана з використанням обмеженої кількості клавіш, передбачає використання миші, клавіатури або іншого пристрою входу, аби дитина сама могла вибрати те, що для неї простіше); розвиток широкого спектра навичок і уявлень (програма дозволяє оперувати не тільки цифрами, буквами, кольорами й фігурами, що зазвичай вважається достатнім для дошкільників, а й спонукає дітей до класифікації, експериментів методом спроб і помилок, роздумів і творчості); високий технічний рівень (програма діє на різні органи чуття дитини, пропонуючи їй привабливу графіку, «живі» зображення, які швидко змінюються, чудові звукові ефекти); відповідність віку (програма не передбачає формування в дитини навичок, до яких вона ще не готова; образи та приклади, що використовуються в програмі, взято з реального життя, вони зрозумілі дитині і відповідають її життєвому досвіду); захоплюючий характер (програма стимулює уяву дитини, може мати вигляд фантастичної гри й повинна приносити задоволення, що зумовлено самою діяльністю дитини, а не тими зовнішніми заохоченнями, які вона отримує в результаті успішних дій); стимулюючий характер (користуючись такою програмою, дитина відчуває успіх, що сприяє розвитку у неї почуття власної гідності) [4].

Слід зауважити, що розвиваючі ігри складаються з різноманітних завдань, головоломок, які повинен розв'язати гравець. Наприклад: «Як дружили Вовк та Заєць» (видавництво «Сорока Білобока»). Гра побудована у вигляді певних завдань, що необхідно вирішити дітям (розмальовувати малюнки, скласти пазли, шукати відмінності між об'єктами, відгадувати загадки, слухати і вивчати віршики про героїв казок). Гра допомагає розвинути у дитини посидючість, зорову пам'ять, увагу, логічне мислення, пам'ять, збільшить словниковий запас і кругозір тощо.

За допомогою комп'ютерної програми Scratch вихователі можуть самостійно розробити дидактичну гру для дітей дошкільного віку. Таку гру можливо використовувати як в індивідуальній роботі з дітьми, так і у груповій.

У зв'язку з вищесказаним, за умов дотримання психолого-педагогічних, санітарно-гігієнічних норм і рекомендацій, комп'ютер можливо та доцільно використовувати у педагогічному процесі дошкільного навчального закладу. За наявності відповідних комп'ютерних навчальних програм він може позитивно вплинути на розвиток пізнавальної сфери дошкільників.

Список використаних джерел:

1. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : навч. посібник / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – Ч. 2. – 360 с.
2. Могилёва В. Н. Психологические особенности дошкольника и их учет в работе с компьютером : учеб. пособие для студ. образовательных учреждений сред. проф. образования / В. Н. Могилёва. – М. : Издательский центр «Академия», 2007. – 240 с.
3. Петку Г. П. Педагогические условия познавательного развития старших дошкольников в режиссерской игре с применением компьютерных средств : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Г. П. Петку. – М., 1992. – 19 с.
4. Солпитер Джуди Дети и компьютеры, настольная книга родителей / Джуди Солпитер. – М. : Бинум, 1996. – 192 с.

Ходунова В.Л.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ДИТЯЧА ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ: СУТНІСТЬ І УМОВИ

У педагогічній літературі дитячу творчість визнають як своєрідну складову художньої культури. Така висока оцінка дитячої творчості пояснюється, насамперед, відкритістю, щирістю й безпосередністю відтворення в продуктах діяльності реального світу.

Порівнюючи дитячу діяльність з професійною творчістю, яка за своїм призначенням спрямована на створення нових матеріальних і духовних цінностей, дослідники вказують на те, що з відомих причин повної аналогії між ними не може бути. Але новизна і суспільно-педагогічна цінність у дитячій творчості наявні. У творчому процесі дитина відкриває для себе навколишню дійсність, виявляє своє розуміння і ставлення до неї. Для дорослих продукти творчості дитини допомагають розкрити її внутрішній світ, коло інтересів, простежити динаміку психічного розвитку.

Мета дослідження – узагальнити теоретико-практичний досвід активізації творчості дітей як відправний у їх подальшому розвитку.

Проблема творчості не втрачає своєї актуальності в умовах сьогодення. Вона є предметом дослідження філософів, педагогів, психологів (Б.Ананьєв,